ВОЕННА АКАДЕМИЯ „ГЕОРГИ СТОЙКОВ РАКОВСКИ“

СТАНОВИЩЕ

От: доцент доктор Вяра Стойкова Жекова

Катедра „Мениджмънт на сигурността и отбраната“

Факултет „Национална сигурност и отбрана“

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** – област на висшето образование 9. Сигурност и отбрана, професионално направление 9.1. Национална сигурност, докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство (Управление на сигурността и отбраната)“

Автор на дисертационния труд: *Ивайло Ангелов Йотов*

Тема на дисертационния труд:
„МЕНИДЖМЪНТ НА ИНОВАЦИОННОТО РАЗВИТИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ОТБРАНИТЕЛНА ИНДУСТРИЯ“

Научен ръководител:
Професор доктор Лидия Стоянова Велкова

СОФИЯ - 2026

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Представеният за становище дисертационен труд е посветен на значима и актуална проблематика, свързана с подема и усъвършенстването на българската отбранителна индустрия, и мениджмънта на нейното иновационно развитие, разгледана и представена от докторанта по нов, различен и интересен начин. Без съмнение, процесът на управление на българската отбранителна индустрия по отношение на нейното иновационно развитие в съвременни условия е определящ до голяма степен за състоянието на системата за национална и икономическа сигурност на Република България. Този въпрос стои с още по-голяма сила днес, предвид състоянието в глобален план на изключително интензивна интернационализация и интеграция на световните икономически отношения. Така страната се изправя пред два значими проблема: необходимостта от осигуряване на защита на националните интереси и на собствената си сигурност.

Както твърди докторантът, независимо от трансфера на нови технологии, научно-приложни, организационни и управленски знания, за предприятията от отбранителната промишленост, съвременното състояние на Българската отбранително-технологична и индустриална база (БОТИБ) се характеризира със системни и сериозни предизвикателства в почти всеки аспект от нейното функциониране. В този контекст, докторанта правилно прави извода, че е налице сериозен дефицит от теоретично обосновани и практически приложими концептуални модели за мениджмънт, които да интегрират съвременните иновационни методологии на държавно и корпоративно равнище. Тук, на предна линия излиза въпроса за сътрудничеството между публичния и частния сектор в страната. Въпреки крайната изостреност на проблема, посветен

на мениджмънта на иновационното развитие на отбранителната индустриална база (ОИБ) на страната, в разработката си докторанта обобщава, че не можем да отбележим съществени постижения в това отношение. Според мен, това е достатъчен повод за тревога и за насочване на усилията към нейното възстановяване и прогрес, в каквато посока са насочени и усилията на докторанта, при това не само в научната област, за което го поздравявам.

Предизвикателствата пред националната сигурност, особено на фона на възникналите през последните десетилетия конфликти и кризи в регионален и глобален мащаб, налагат намирането на нови подходи и алтернативи, при това достатъчно гъвкави и адаптивни към настоящите условия, за да се постигне реално подем и усъвършенстване на Българската отбранително-технологична и индустриална база в контекста на Системата за Национална сигурност на страната.

За защитата на националните интереси и достигането на националните приоритети на страната е необходимо Българската отбранително-технологична и индустриална база да бъде поддържана и усъвършенствана в такава степен, че да се гарантира постигане на необходимите отбранителни способности както в национален, така и в съюзен формат. Това определя особеното и значимо място, което Българската отбранително-технологична и индустриална база заема в системата за сигурността и отбраната на страната.

Поздравявам докторанта Ивайло Йотов по отношение на неговите научни търсения по отношение на този значим за българското изследователско пространство въпрос, още повече за сферата на сигурността и отбраната. Състоянието на българската отбранителна индустрия и мениджмънта на иновациите по отношение на нея се

отразява пряко върху състоянието и качеството на отбранителните способности на държавата, в контекста на предизвикателствата, идващи от динамиката на промените в средата за сигурност.

Специфичният характер и сложността на разглежданата проблематика ми дават основание да изразя мнението, че подхода на докторанта Ивайло Йотов към изследване на мениджмънта на иновационното развитие на българската отбранителна индустрия ни показва системност и последователност при анализа на състоянието на българската отбранителна индустрия и процесите за управление на иновациите, при нейното изследване и опитите за поглед върху нейното усъвършенстване.

Темата на дисертационния труд съответства на съдържанието. Това ни дава основание да направим извода, че разглежданата проблематика по отношение на мениджмънта на иновационното развитие на българската отбранителна индустрия и ролята ѝ на фактор за успешното достигане на необходимите отбранителни способности на Република България както в национален план, така и на съюзно ниво, още повече и по отношение на гражданския сектор, както и във връзка с повишаването на икономическата и националната сигурност на страната би подпомогнала процесите не само в Министерството на отбраната на Република България, но също и в целия публичен сектор за достигане на по-високо равнище на сигурност и отбрана на страната, както и за повишаване на икономическата ѝ сигурност. Това би било възможно и посредством прилагането на изследване на явления, които се проявяват в различни дисциплинарни области като финанси, право, мениджмънт, сигурност, отбрана, международни отношения. В този смисъл следва да се подчертае, че темата на дисертационния труд е представена по нов и различен начин.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представеният за становище дисертационен труд е посветен на актуален и разгледан по нов начин в теоретичен и практически аспект проблем – мениджмънта на иновационното развитие на българската отбранителна индустрия. Поради особеностите на нашето съвремие, както и в страната, представената проблематика акцент върху спецификата на фирмите от отбранителната индустрия от гледище на стратегическото управление, институционалните и отраслови условия за дейността на предприятията от отбранителната промишленост, както и върху потенциала за иновационно развитие на отбранителната индустриална база на страната.

Промените в средата за сигурност, присъединяването на Република България към съюзните общности: ЕС и НАТО, интегрирането ѝ в европейските структури за сигурност и отбрана, и изпълнението на международни военнополитически задължения, по които Република България е страна, предполагат поддържането и усъвършенстването на българската отбранителна индустрия отбранително-идустриалната база.

Представеният за становище дисертационен труд е с обем от 206 стандартни страници, от които 198 страници основен текст и 8 страници библиография. Избраната структурата от три основни глави, всяка от които включва по няколко раздела, е подходяща и позволява задълбочено анализиране и представяне на съдържанието на темата. Работата съдържа задължителните увод, издложение, заключение, използвана литература и източници. Списъкът с използваната литература включва 40 източника на български език, 42 източника на латиница, 17 нормативни източника на български език и 6 на латиница, чието коректно цитиране в текста позволява да се разкрият авторовите тези и резултати в изследването.

Разработката е добре структурирана. Обектът и предметът в дисертационния труд са коректно дефинирани, като са свързани пряко с целта на изследването - да се разработят теоретичните, методическите и практическите основи на управлението на иновационното развитие на отбранителната индустриална база на Република България в съвременни условия чрез изграждане на цялостен Концептуален модел (по примера на фирма „Йотов и син“ ООД).

Целта на дисертационния труд е постигната успешно, предвид поставените ограничения, посредством решаване на поставените в разработката изследователски задачи.

За постигането на посочените резултати в работата безспорно е допринесло прилагането на подходящи общонаучни и специализирани изследователски методи и подходи: теоретико-методологичната основа на дисертацията стъпва върху фундаменталните постижения на класическата и съвременната управленска и икономическа наука, теориите за икономическия растеж и стратегическия мениджмънт, вкл. фундаментални монографични разработки, научни статии и практико-приложни изследвания на български и чуждестранни учени, посветени на теоретичните и практическите аспекти на управлението на иновационното развитие на българската икономика и отбранителната индустрия. За решаването на поставените задачи е приложен комплексен инструментариум от общонаучни и специални изследователски методи.

3. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Приемам самооценката на докторант Йотов за постигнати в дисертационния труд три научни и три научно-приложни приноса, определям ги като негово лично дело и резултат от самостоятелни научни търсения.

По отношение на научните приноси, извеждам на преден план:

- Разкрита и научно дефинирана е трансформиращата роля на Отбранителната индустриална база като ендогенен макроикономически катализатор на технологично преливане (spin-off ефект), и е обоснован цялостен теоретичен подход за научна класификация на факторите за управление и принципите на функциониране на иновационната система, водещи до структурна модернизация и повишена конкурентоспособност на гражданските индустрии.

Сред приносите с практико-приложен потенциал, оценявам високо:

- Създаден е Концептуален модел за иновационен мениджмънт за управление на иновационното развитие на Българската отбранителна технологична и индустриална база (БОТИБ) и приложна система от показатели за оценка на иновационния потенциал и иновативната активност на фирмата от ОИБ „Йотов и син" ООД, която интегрира пазарните механизми с държавното регулиране в единна динамична система. Предложена е обоснована средносрочна прогноза за развитието на иновационната система в отбранителната промишленост посредством конкретни пазарни механизми за преодоляване на зависимостта от държавно финансиране – чрез оптимизиране на дела на основните продукти до 40% и диверсификация на мощностите към гражданско производство и двойни технологии.

4. Оценка на публикациите и автореферата

Докторантът Йотов е представил общо три научни публикации, които дават достатъчна публичност на резултатите от изследването.

Авторефератът към дисертационния труд отговаря на изискванията на Закона и Правилника за неговото приложение, като вярно и точно отразява неговото съдържание в обем от 46 страници.

5. Становище относно наличието или липсата на плагиатство

В рамките на моите компетенции и достъпните ми източници не установявам плагиатство в представения за становище докторски труд. Не ми е известно в хода на процедурата да са получавани неанонимни и/или мотивирани писмени сигнали за установяване на плагиатство.

6. Критични бележки, препоръки и въпроси

Към докторанта Йотов нямам съществени критични бележки.

Бих препоръчала на докторанта Ивайло Йотов да популяризира дисертационния си труд, като го представи и в международната общност. При възможност и желание да продължи да работи в тази посока и да доразвие дисертационния си труд.

7. Заключение

Като оценявам достойнствата на постигнатото, давам положителна оценка на дисертационния труд на тема „Мениджмънт на иновационното развитие на българската отбранителна индустрия“ и изказвам съгласие на докторант Ивайло Ангелов Йотов да бъде присъдена образователна и научна степен „доктор“ в област на висшето образование 9. Сигурност и отбрана, професионално направление 9.1. Национална сигурност, докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство (Управление на сигурността и отбраната)“.

16.09.2026 година

София

OPINION

By: Associate Professor Vyara Stoykova Zhekova, PhD.

Security and Defence Management Department

National Security and Defence Faculty

Subject: Dissertation work for awarding of "Doctor" educational and scientific degree – Higher Education Field 9. Security and Defence, Professional Area 9.1 National Security, Doctoral Program "Organization and Management of Non-Material Production (Security and Defence Management)"

Author: Ivaylo Angelov Yotov

Dissertation topic: "MANAGEMENT OF THE INNOVATION DEVELOPMENT OF THE BULGARIAN DEFENCE INDUSTRY"

Scientific supervisor: **Professor Lidiya Stoyanova Velkova, PhD.**

SOFIA – 2026

1. Relevance and significance of the developed scientific problem

The dissertation submitted for opinion addresses a significant and topical subject concerning the growth and advancement of the Bulgarian defence industry and the management of its innovation-driven development—a topic explored and presented by the doctoral candidate in a novel, distinctive, and engaging manner. Undoubtedly, the management of the Bulgarian defence industry's innovation-driven development in the current environment plays a decisive role in the state of the Republic of Bulgaria's national and economic security systems. This issue is all the more pressing today, given the global context of rapidly intensifying internationalization and integration within world economic relations. Consequently, the country faces two major challenges: the need to safeguard its national interests and to ensure its own security.

As the doctoral candidate asserts, despite the transfer of new technologies and of applied scientific, organizational, and managerial knowledge to defence industry enterprises, the current state of the Bulgarian Defence-Technological and Industrial Base (BDTIB) is characterized by systemic and serious challenges across almost every aspect of its operations. In this context, the candidate rightly concludes that there is a significant lack of theoretically grounded and practically applicable management models capable of integrating modern innovation methodologies at both the state and corporate levels. This brings the issue of public-private sector cooperation within the country to the forefront. Despite the critical nature of the challenges surrounding the management of innovation-driven development within the country's defence industrial base (DIB), the candidate's study concludes that no substantial progress has been achieved in this regard. In my view, this situation warrants serious concern and necessitates a concerted effort toward the sector's revitalization and advancement—a goal the candidate is actively pursuing, and not merely within the academic realm; for this, I commend him.

The challenges facing national security—particularly against the backdrop of regional and global conflicts and crises that have emerged in recent decades—necessitate the identification of new approaches and alternatives. These must be sufficiently flexible and adaptable to current conditions to achieve a genuine revitalization and enhancement of the Bulgarian defence-technological and industrial base within the context of the country's national security system.

Safeguarding national interests and achieving national priorities require that the Bulgarian defence-technological and industrial base be maintained and

advanced to a level that guarantees the attainment of necessary defence capabilities, both in a national and an allied context. This underscores the significant and distinctive role the Bulgarian defence-technological and industrial base plays in the country's security and defence system.

I commend doctoral candidate Ivaylo Yotov for his research into this issue, which is significant for the Bulgarian research landscape—particularly within the sphere of security and defence. The state of the Bulgarian defence industry and the management of innovation within it directly impact the condition and quality of the state's defence capabilities, especially given the challenges posed by the dynamic nature of the security environment.

The specific nature and complexity of the subject matter lead me to conclude that doctoral candidate Ivaylo Yotov's approach to studying the management of innovation within the Bulgarian defence industry demonstrates a systematic and consistent methodology—encompassing the analysis of the industry's current state and innovation management processes, as well as the examination of potential avenues for its improvement.

The topic of the dissertation aligns with its content. This leads to the conclusion that the issues addressed—concerning the management of innovation development within the Bulgarian defence industry and its role in successfully achieving the Republic of Bulgaria's required defence capabilities (at both national and alliance levels, as well as regarding the civil sector and the enhancement of the country's economic and national security)—would support processes not only within the Ministry of Defence but also across the entire public sector. Such support would facilitate achieving a higher level of national security and defence while simultaneously bolstering economic security. This could be realized through the study of phenomena manifesting across various disciplines, such as finance, law, management, security, defence, and international relations. In this context, it should be emphasized that the dissertation presents the topic in a novel and distinctive manner.

2. General characteristics of the presented dissertation work

The dissertation presented for opinion addresses a topical issue—the management of innovation-driven development within the Bulgarian defence industry—approached from a fresh theoretical and practical perspective. Given the realities of the current era and the specific context within the country, the study focuses on the unique characteristics of defence industry firms from a strategic management standpoint, the institutional and sectoral conditions

governing their operations, and the potential for the innovation-driven development of the nation's defence industrial base.

Changes in the security environment, the Republic of Bulgaria's accession to the EU and NATO, its integration into European security and defence structures, and the fulfillment of international military-political obligations to which the country is a party, necessitate the maintenance and enhancement of the Bulgarian defence industry and its industrial base.

The dissertation submitted for opinion comprises 206 standard pages, consisting of 198 pages of main text and 8 pages of bibliography. The chosen structure—comprising three main chapters, each subdivided into several sections—is appropriate and allows for an in-depth analysis and presentation of the subject matter. The work includes the requisite introduction, main body, conclusion, and list of references and sources. The bibliography lists 40 sources in Bulgarian and 42 in Latin script, alongside 17 regulatory sources in Bulgarian and 6 in Latin script; the correct citation of these sources within the text effectively elucidates the author's theses and research findings.

The study is well-structured. The object and subject of the dissertation are correctly defined and directly linked to the research objective: to develop the theoretical, methodological, and practical foundations for managing the innovation-driven development of the Republic of Bulgaria's defence industrial base under contemporary conditions by constructing a comprehensive conceptual model (using the company "Yotov & Son" Ltd. as a case study).

The objective of the dissertation has been successfully achieved—within the established constraints—through the resolution of the research tasks set out in the study.

The application of appropriate general scientific and specialized research methods and approaches has undoubtedly contributed to achieving the stated results: the theoretical and methodological foundation of the dissertation rests on the fundamental achievements of classical and contemporary management and economic science, as well as theories of economic growth and strategic management—including seminal monographs, scholarly articles, and applied research by Bulgarian and foreign scholars addressing the theoretical and practical aspects of managing innovation-driven development within the Bulgarian economy and defence industry. A comprehensive toolkit of general scientific and specialized research methods was employed to address the defined objectives.

3. Evaluation of scientific and scientific-applied contributions

I accept the self-assessment of doctoral student Yotov for three scientific and three scientific-applied contributions achieved in the dissertation work; I define them as his personal work and the result of independent scientific research.

In terms of scientific contributions, I can highlight the following:

- the transformative role of the defence industrial base as an endogenous macroeconomic catalyst for technological spillover (spin-off effect) has been identified and scientifically defined, and a comprehensive theoretical approach has been substantiated for the scientific classification of management factors and operational principles of the innovation system that drive structural modernization and enhanced competitiveness in civil industries.;

Among the contributions with practical potential, I highly value:

- a conceptual model for innovation management has been developed to guide the innovation-driven development of the Bulgarian Defence Technological and Industrial Base (BDTIB), alongside an applied system of indicators for assessing the innovation potential and activity of the defence industry enterprise "Yotov & Son" Ltd.; this model integrates market mechanisms with state regulation into a unified, dynamic system. A substantiated medium-term forecast for the development of the defence industry's innovation system has been proposed, utilizing specific market mechanisms to overcome reliance on state funding—specifically by optimizing the share of core products to 40% and diversifying production capacities toward civil manufacturing and dual-use technologies.

4. Evaluation of the publications and the abstract

Doctoral student Yotov has presented a total of three scientific publications, which give sufficient publicity to the results of the research.

The abstract for the dissertation meets the requirements of the Law and the Regulations for its application, faithfully and accurately reflecting its content in a volume of 46 pages.

5. Opinion on the presence or absence of plagiarism

Within my competences and the sources available to me, I cannot detect any plagiarism in the presented doctoral work. I am not aware of any non-

anonymous and substantiated written claims regarding plagiarism that have been received during the procedure.

6. Criticisms, recommendations and questions

I have no significant critical remarks regarding doctoral student Yotov.

I would recommend that doctoral student Ivaylo Yotov promote his dissertation by presenting it to the international community as well, and—should the opportunity and desire arise—continue working in this direction and further develop his dissertation.

7. Conclusion

Appreciating the merits of what has been achieved, I give a positive assessment of the dissertation work on the topic: "Management of the Innovation Development of the Bulgarian Defence Industry" and express my consent to awarding a "Doctor: educational and scientific degree in Higher Education Field 9., Professional Area 9.1. National Security, Doctoral Program "Organization and Management Outside the Area of Material Production (Security and Defence Management)", to doctoral student Ivaylo Angelov Yotov.

16.09.2026

Sofia